

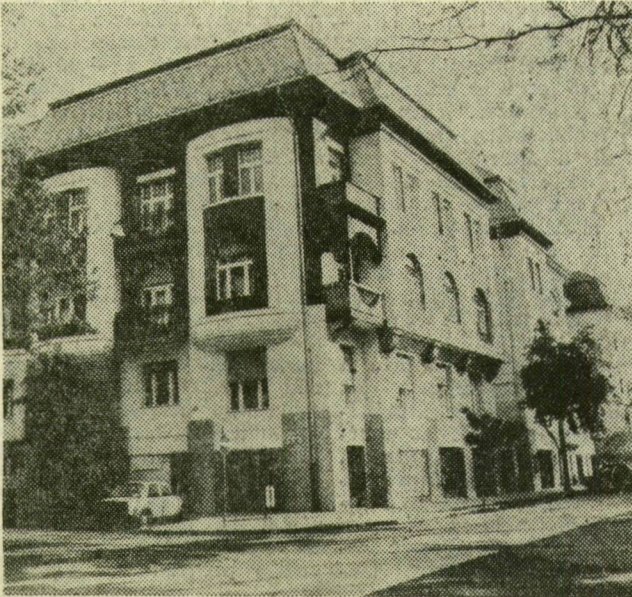
DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Házfelújítások tervezése

Szellemi erőfeszítések, anyagi haszon

Szegeden már a negyedik éves terv végén elkezdődött az épületek homlokzatának rekonstrukciója, majd később folytatták a totális felújítással, földemcerével és más szerkezeti átalakítással egybekötve. Ez a munka az utóbbi években a közérdeklődés reflektorfényébe került. Dicsértük az építőket, de bosszankodtunk is az elhúzódo, olykor hét évig tartó, — mint a Kis-Dávid palota — rekonstrukció miatt. Számítalanszor szerepelt a napirenden: nem elegendő a munkások, ezért csúsznak az átadási határidők, nincs megfelelő technológia, kevés a kiscsiga, s így a kivitelezők nem tudnak zökkenő nélkül dolgozni. (Pedig a Kazinczy utca 1. számú házat 1908-ban 18 hónap alatt építették föl, holott az akkori technológia csak az erő és izom volt. Most az újjáépítés évekig tartott.)

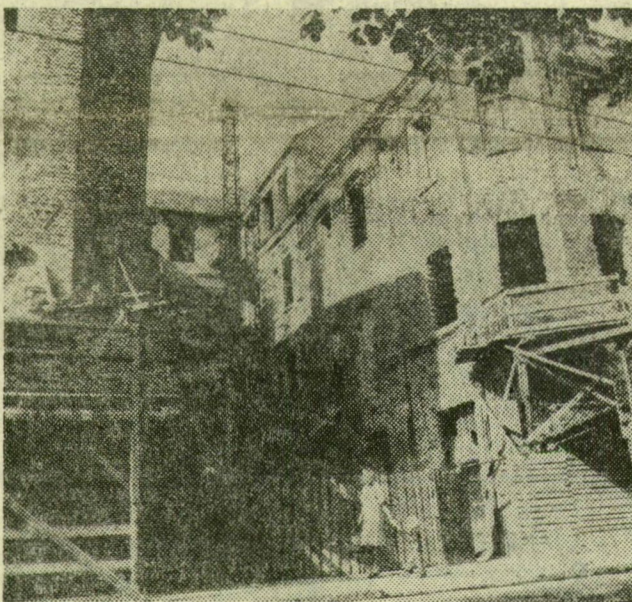
A Kazinczy utca 1. szám alatti ház homlokzata megújítása után olyan, mint eredeti formájában, és a századforduló városképét idézi fel

Keveset sejtünk azonban a tervezésről, az alkotóműhely örömeiről vagy gondjairól. Hiszen egy kis tűzzással azt is állíthatjuk, újjáépül Szeged városközpontja. A 80—100 éves házak nemcsak szép felülről kaptak, hanem az erősítő injekciókjal szerkezetük egy része is megváltozik. Legutóbb egy tanácskozáson a CSOMITERV igazgatója elmondta, hogy a tervezők alkotásnak tekintik a felújítási megbízásokat, és nem idegenkednek ettől a feladattól. Ez így valóban szépen hangzik, ám később meggyőződtem, az igazgató nem a munder becsületét védte.

A tervezés a régi épület megismerésével, feltárással kezdődik, de már az indulás bővelkedik az izgalomban. Megtalálják az eredeti tervrajzokat a Levéltárban vagy sem? (Kévszár maradt fent) Kiderül-e az épület minden titka, állóképessége, teherbírása, az építőanyagok összetétele, minősége...?

Ugyanis igen sok gondot okoz, hogy a századforduló a salak- és a bauxitbeton volt a legkultiváltabb földmennyiség és dedaépíték nem is sejtették, hogy fél évszázad múlva a salak megeszti a cementet, a bauxitbetonnál pedig a beton mállik szét. Ezért kell kiscserélni a földemceréket. **Átépités közben az izgalom tovább fokozódik.** Például olyankor, amikor kiderül, a felújítás nem volt tökéletes. Újból kell tervezni, megcsinálni, el kell dobni a tervet, mert olcsóbban is kivitelezhető a felújítás. Az egyik mérnök arról győzött meg, 6 millió forintot le tudott fogni a költségéből. Egy másik elgondolással. Ezért senki se dicsérte meg, legföljebb a tanács örülhet, hogy több pénz maradt a további munkákra. Sajnos, a tervezők még mindig nincsenek érdekelve a költségek csökkentésében. Így itt is érvényes a szállóige: „Hát ilyen gazdagok vagyunk?”

Egyformák a vélemények, nevezetesen: a felújított épületek külső megjelenésükben olyanok, mint születésük pillanatában voltak. A belső tereket azonban megbontják, általában kisebb méretű lakásokat alakítanak ki. Zsugorítják a régi nagy otthonokat, de ügyelnek a lakhatóság követelményeire, az esztétikai elvárásokra. Úgy csökkentik az eredeti méreteket, hogy a magas belv-

Felújítás és tetőtérbeépítés a Bartók Béla téren

rosi lakásokban nem csinálnak „virslis-zobákat”. Köztudott, hogy a hatodik éves tervben az eddigieknél nagyobb arányú lesz a városok rekonstrukciója. Hatalmas összegeket fordít erre az állam és hogy a költségeket érzékeltessék; Szegeden egy régi lakás felújítása átlagosan 800 ezer forintba kerül, de még így sincs annyiban, mint egy új lakótelepi összkomfort. Ugyanis a közművesítés milliókban kifejezhető költségei nem terhelik az átépítés számláját. A rekonstrukció haszna — a régi városkép megőrzésének követelményei mellett — nem becsülhető le. Am a haszon még növelhető. Ha megtalálják a felújításokat forradalmasító technológiát, akkor nemcsak kevesebb ember végzi az átépítést, hanem gyorsabban is dolgoznak, és természetesen olcsóbban. A CSOMITERV egyik tervező kollektívája kidolgozott egy új eljárást, amit azért nem ismertethetünk, mert most szabadalmzatják, illetve tökéletesítik. A minisztériumtól kezdve a kivitelező vállalatig mindenki azért szurkol, hogy a dúcolás nélküli bontás és építési technológiát a földemceréknél, a kutatások befejezése után országosra alkalmazzák.

Órülünk a szépek, a megfiatalított házaknak. A kivi-

telezők keze nyomát ismerve, nem szabad megfélekedni a szellemi erőfeszítéstől sem. Nem fölösleges, ha megismerkedünk a legjobb sikerült felújítások építészével is: a Kis-Dávid palotát Palánkai Tibor és Eszenyi Aladár, a Püspök utca 11. szám alatti házat Bakonyi Tibor, a Bartók Béla tér 9-et Balogh Boldizsár, a Lenin körút 40. és a Dózsa György utca 9-et Sebők József, a Kazinczy utca 1. szám alatti házat pedig Radics Lajos tervezte. És a statikusok: Ferenczi István és Körömczi Ernő. Természetesen a felsorolás még így sem teljes.

H. M.

Baromfihús-termelési program

A baromfihús-termelést is rendszerbe iktatja az Ipar-szerű Kukoricatermelő Rendszer, hogy a többlet-kukoricatermelés minél nagyobb hányadát minél gazdaságosabban ott használják fel, ahol megtermelik. A több részletben megvalósítandó tervben évj 100 ezer tonna baromfihús-termelést jelentő program első, 630 millió forintos beruházást igénylő tervét a közös vállalat igazgatósága szerdai ülésén hagyta jóvá. Úgy döntöttek, hogy a feltételek megteremtésére vállalkozó és arra alkalmas taggazdaságok minél szélesebb körét vonják be a termelésbe. A programhoz a Magyar Nemzeti Banktól 400 millió forint hitelt kaptak, míg a Terjimpex 63 millió forinttal járul hozzá a költségeihez.

Gáspár Sándor vezetésével

Magyar szakszervezeti delegáció az NSZK-ban

Gáspár Sándornak, a SZOT főtitkárnak vezetésével a Magyar Népköztársasági Szakszervezeti Szövetség (DGB) meghívására szerdán szakszervezeti küldöttség utazott a Német Szövetségi Köztársaságba, ahol részt vesz a Ruhr-vidéki ünnepi játékok keretében megrendezésre kerülő magyar szakszervezeti kulturális napok megnyitóján.

Gáspár Sándor NSZK-beli tartózkodása idején tárgyalást folytat Heinz Oskar Vetterrel, a DGB elnökével és DGB más vezetőivel. Programja keretében német szakszervezeti tisztségviselők részére tájékoztató előadást tart a magyar szakszerve-

adatairól, a politikai, gazdasági és társadalmi életben, majd találkozik a sajtó képviselőivel.

A Ruhr-vidéki ünnepi játékokon magyar szakszervezeti, kulturális küldöttség vesz részt Virzilay Gyulának, a SZOT főtitkárnak vezetésével. A magyar napok keretében eszmecsere kerül sor a szakszervezetek kulturális tevékenységéről a Magyar Népköztársaságban, illetve a Német Szövetségi Köztársaságban. A fesztiválon részt vesz a DGB más vezetőivel. Programja keretében német szakszervezeti tisztségviselők részére tájékoztató előadást tart a magyar szakszerve-

Hosszú távú megállapodások

Nagyüzemek és kistermelők együttműködése

A mezőgazdasági nagyüzemek és a kistermelők kapcsolata egyre inkább tartós jellegűt ölt, az újabb megállapodások jó része hosszútávú együttműködésen alapul. Szinesedik a nagyüzemek integráló tevékenysége is például azzal, hogy a meg nem gépesíthető munkákat igen változatos szerződési formák alapján bízzák a kistermelőkre. Új vonása a nagyüzemek által támogatott háztáji munkának a juhtenyésztéshez nyújtott támogatás. A partnerek elmélyülő közös anyagi érdekelttsége mindinkább a beruházás, az együttes tevékenység megvalósításának időszakában is érvényre jut.

A Pest megyei termelőszövetkezetek zöldségtermesztő ágazatai a munkáról hiánya miatt az ágazat termelését nem tudták kellőképpen fejleszteni. Az üzemek többsége a háztáji gazdaságok bevonásával igyekszik előbbre lépni. A dunavarsányi Petőfi Tsz az idén 170 hektár zöldségtermő területet ajánl fel családi vállalkozásra, és ezzel 4 millió forint értékű vegyes zöldségre — elsősorban paprikára — köt szerződést. A közös gazdaság feladata lesz a vetés, a palántázás, a családtagok dolga pedig a növényápolás és a betakarítás. A vécsei Feriegyi Termelőszövetkezet már tavaly is családi vállalkozásokra alapozta a zöldségtermesztést, egyebek között ennek is tulajdonítható, hogy több mint ezer hektárról takarították be nyereséggel a zöldséget. A bogvós gyümölcsök

termesztésére többféle módszert alkalmaznak a Pest megyei közös gazdaságok: Kosdon nagyüzemi módon telepítik a málnát, ezt követően felparcellázzák és tartós művelésre kiosztják a háztáji gazdaságok között azzal, hogy a termést a szövetkezeten keresztül értékesítik.

Bács-Kiskun megyében, ahol évente 1,4 millió sertést hizlalnak, a kistermelők adják az állatok kétharmadát. A megyében 120 takarmány- és tápolt működik, s a nagyüzemek, valamint az állatforgalmi vállalatok adják a háztáji tenyésztőknél jó részét. A megye déli részén 48 közös gazdaság koordinálja a tagok sertéshizlalását azzal is, hogy házhoz szállítják a hizlalnivalót, a takarmányt és megszervezik az értékesítést. Ebből a körzetből az idén 20 ezer tonna sertéshúst adnak a kistermelők hazai ellátásra és újabb exportra is.

Heves megye történelmi borvidékén a háztáji szőlőterületnek már több mint a felén nagyüzemi művelésre tértek át. A kistermelésre kijelölt területeken 10—30 hektáron nagy szőlőtáblákat alakítanak ki, és ezekben adják ki a tagok háztáji részét. Az új telepítéshez a tsz-tagok állami támogatásban részesülnek, a költségek további részét az OTP, illetve a takarékszövetkezetek hitelezik számukra, egyéni kölcsönként. A hitelt a szőlő termőre fordulása után fizetik vissza, fokozatosan. A tsz a növényvédelmi és ápolási munkákat gépi eszközökkel elvégzetteti a tagok anyagi térítése ellenében.

Fellendülőben van a juhászat Borsodban, ahol ennek évszázados hagyományai vannak. Az utóbbi években a kedvezőtlen adottságú tsz-ek 4—5 ezres anyajuhállományokat alakítottak ki, és velük együttműködve, újabban a kistermelők is bekapcsoló-

rom körzetben, a Bodrogházban, Dél-Borsodban, valamint a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas vetésterületeken, az edényi járásban alakulnak ki a kistermelői körzetek. Ezekben 50—200 anyajuhot tartanak, egyelőre a régi pásztormesterség szabályai szerint. Ahol arra lehetőség van, a közös gazdaságok elsősorban legelőket adnak át használatba, bérbe a kistermelőknek. Bár a kiszűrt juhtartás még csak most bontakozik ki, Tiszakarácson és másutt a kistermelő juhászok már a tsz-en keresztül értékesítik a gyapjút, és sok helyen a pecsenyebárányt adják át a nagyüzemeknek további hizlalásra, vagy pedig eladásra.

Tavaly sikeresen vizsgázott az almatermesztési integráció Szabolcs-Szatmárban. A fogyasztási szövetkezetek mintegy 30 ezer kistermelővel kötnek megállapodást; műtrágyával és növényvédő szerekkel segítik őket, és göngyöleget biztosítanak a számukra, mégpedig minden eddiginél korábbi időpontban, már június derekán. 1981-ben a tavaly bevált előrelétekezés szerint veszik át a gyümölcsöt. A felvásárlók három-négy nappal előbb értesítik a kistermelőket, akiknek módjuk lesz a családtagok mozgósításával időben leszüretelni és biztonságba helyezni a gyümölcsöt.

Az egyik legfárasztóbb mezőgazdasági munkát, a vöröshagyma dugványainak ültetését — amit korábban hajlongva, görnyedezve végeztek a földeken a kistermelők — az idén egyre több helyen már gépekre bízzák. A legnagyobb makói hagyományos gazdaságokban összefüggő területeken jelölték ki a háztáji parcellákat, és nagyüzemi technológiával, a termelőszövetkezetek gépeivel végzik el a fáradságos fizikai munkát. A későbbiekben kapcsolódhatnak be a munkába a háztáji tagok, akik vállallják a terület művelését, rendben tartását és a betakarítást. (MTI)

Segítik az exportot

Szerdán megnyílt Szombathelyre önálló irodát. A gépek, elektronikus berendezések, hűtőtechnikai készülékek exportjával foglalkozó kirendeltség tevékenysége a jövőben egész Nyugat-Dunántúltra kiterjed, elősegíti a vállalatok és szövetkezetek termékeinek exportját, kooperációs üzletfeleket keres számukra.

Szombathelyre önálló irodát. A gépek, elektronikus berendezések, hűtőtechnikai készülékek exportjával foglalkozó kirendeltség tevékenysége a jövőben egész Nyugat-Dunántúltra kiterjed, elősegíti a vállalatok és szövetkezetek termékeinek exportját, kooperációs üzletfeleket keres számukra.